

L'ESQUELLA

DE LA TORRATXA

Núm. 1941 — Anv XXXVIII

BARCELONA 10 DE MARÇ DE 1916

PERIODIC HUMORISTIC IL·LUSTRAT

10 cèntims — Atrassats: 20

UN BOMBER APURAT

—Malo, malo!... Això ja és massa foc per un home sol!...

Dilluns de cendra

UPOSEM que l'il·lustríssim cabilde haurà nomenat canonge honorari al senyor governador civil. Ell ha pogut més que el prec de totes les famílies morigerades i que totes les exposicions eclesiàstiques. La rúa va ésser sospesa i el pecat entaforat en les

habitacions clandestines. Es clar que no fou un propòsit de continència cristiana el del governador, però, la por guarda la vinya, i la de la moral on el Carnestoltes anava a arrencar pàmpols, ha estat com mai guardada. Senyora guardià civil guardava amb l'ordre públic el moral. Ella tindrà la culpa si cap allà al novembre, baixa la natalitat.

I cosa estranya. El bon senyor que hauria volgut en un moment de castedat desesperada, suprimir durant el carnaval l'exercici sexual, fins en els usos domèstics, ha desaprobat la comunicació gubernativa. Entre el pecat i la imposició obrera, no ha dubtat, preferint la continuació del primer, per a que s'afermés l'autoritat, l'ordre i el negoci. Ell, que passava el rosari a l'hora de la disbauxa, ha mormurat: «i perquè no's te de divertir la gent?» Ell, que deia que per Carnestoltes no guanyaven més que les males dones, crida pels que's feien un jornalet a la rúa, pels cotxers que no gronxaran idilis, pels qui oferien les serpentines que iniciaven lligams llibertins, pels que llogaven les disfrees, uniformes del pecat, pels que amb els programes carnavalescs havien promulgat una mena de llei de jurisdiccions de l'erotisme.

Aquest carnaval fer beguda era fer autoritat, aparellar-se assegurar l'ordre, i anar a la rúa un merit per anar al cel. Perque els descreguts i els descamisats eren els que volien impedir l'alegria i quan la serietat se fa vaguista, que és fer-se anticlerical i agitadora, els homes d'ordre, els que creuen amb Déu en el cel i amb el guardià a la terra, han de riure per a afermar el principi d'autoritat. Si per la vida es perd la vida, s'ha de donar el llibertinatge de Carnestoltes pel llibertinatge social. Una disfrega val més que un vaguista i un burdell obert que una fàbrica tancada.

Es clar que Tartuf, no comunicava a ningú aquests pensaments paradoxals i que aprobava el manament del governador, però ell, empès per l'ansia de lluita i de venja, hauria disculpat fins les visibles extralimitacions sexuals. Una parella escandalosa, protegida per la força pública, hauria estat, en la tarda del dilluns, contra totes

les apariències, l'afermament de la tradició contra totes les imposicions del desordre. Aquell malabarista descrit per l'Anatole France que's contorsionava i jogava'ls ganivets saltarins davant de la verge, fou un precursor dels bons conservadors barcelonins disposats a pecar i a fer pecar per a sostenir les velles creències. L'intenció, en bona doctrina catòlica, sempre ha estat grata a l'Església, encara que quebrantés les disposicions divines. Si l'Església glorifica als que vulneraven el quint manament per a salvar l'ànima de les víctimes rostides ¿perquè no ha de tolerar que'ls còssos s'encenguin en les flames llibidinoses, si això va contra l'heretgia pertorbadora de carnivals? Quan se disculpin les dones en els confessionaris d'haver sentit l'escalf del Carnestoltes, obtindran indulgència plenaria. El diable aquest any no portava carota.

**

Hem dit que'l governador deu obtenir honors de canonge, però el senyor Suárez Inclán és de una complexitat tal que'l «noi de Sucre» i en Miranda, podrien enviar-li les seves efusives salutacions. El dilluns de carnaval fou dilluns de cendra, emperò també dilluns anarquista. L'Anarquía és un cristianisme a l'inrevés. Prescriu la sensualitat, el luxe i les festes. Si uns homes practiquen l'austeritat són els anarquistes. Abans de disfregar-se preferirien una condemna. Jo he vist frares disfregats, però mai un àcrata. La seva protesta contra la rúa, representava una insurrecció, més també una austeritat.

Quan la gent ha volgut seguir la cridoria carnavalesca, el senyor Suárez Inclán, s'hi ha negat. No tenia forces, no podia fer guardià a la mascarada, ni impedir el desordre. A Barcelona, doncs, no hi havia autoritat. La tradició se trencava. Ja no valien res, ni el diner, ni el vici, ni la llei. El dimarts, en lloc de l'enterro de carnestoltes, se podia fer el de l'autoritat.

Per a nosaltres, els disolvents, fou també el dilluns un gran dia. En la nostra ciutat de Barcelona, l'autoritat se declarava ineficaç, i per sentiment de venjança de les classes conservadores, resultaven molt ben vistos els abusos deshonestos en la via pública.

PARADOX

El "Príncep d'Asturies"

Dels quatre vaixells dignes d'ensenyar a la gent, que teníem els espanyols, el mar acaba d'engolir-ne un. Com els seus germans portava nom de la família reial.

Anava carregat de carn humana i al arribar an aquelles terres de sols esplendorosos i de verts esclatants, per un maleit etzar, la boira traidora va tapar-li els ulls i el llençà contra les roques de un escoll.

Pocs salvats, relativament, dels tripulants i viatgers. La naturalesa aquesta vegada ha treballat com un submarí germànic.

El capità s'ha suïcidat, el primer oficial també. Nosaltres, al planyer la mort de tots, no podem deixar de recordar-nos de una manera especial d'En Balmas, el ferm nacionalista que havia estat nostre col·laborador.

Del Jardí dels humoristes

NO HI HA MOTIU D'ALARMAR-SE

(LA Lògica DEL «PELUT»)

Preguntaven a un *pelut* dels de la terra d'en Joffre sobre'ls perills i les peripecies a que's veu amenaçat el soldat en l'actual guerra.

El *pelut*, invariablement, responia:

—Ja veureu... una de dugues: O sòu al front o no hi sòu. Si no hi sòu, no hi ha motiu d'alarmar-se.

Si sòu al front, es poden donar dos casos: o que us trobeu descansant en les reserves o que us trobeu a les trinxeres. Si us trobeu descansant en les reserves no hi ha motiu d'alarmar-se.

Si sòu a les trinxeres, es poden donar dos casos: o que us destinin a darrera línia o que us destinin a la primera. Si us destinen a darrera línia, no hi ha motiu d'alarmar-se.

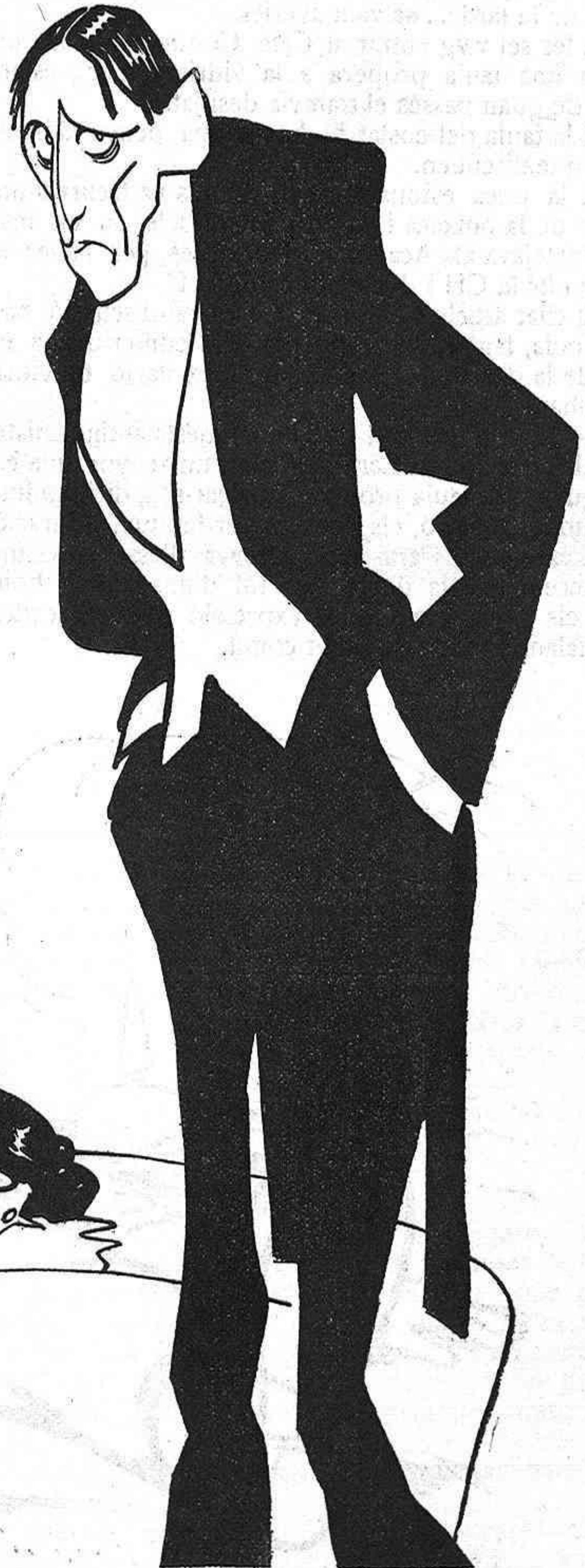
Si us destinen a la primera línia de les trinxeres, es poden donar dos casos: o que hi hagi activitat bèlica de beligerant a beligerant, o que no n'hi hagi. Si no n'hi ha, no hi ha motiu d'alarmar-se.

Si trobant-vos a primera línia, hi ha activitat bèlica de bel·ligerant a bel·ligerant, es poden donar dos casos: o que us fereixin o que no us fereixin. Si no us fereixen, no hi ha motiu d'alarmar-se.

Si us fereixen, es poden donar dos casos: o que la ferida sigui greu o que la ferida sigui sense importància. Si la ferida és sense importància, no hi ha motiu d'alarmar-se.

Si la ferida que us han fet és greu, poden donar-se dos casos: o que en sortiu bé, o que us moriu. Si en sortiu bé, no hi ha motiu d'alarmar-se. Si us moriu... tant és que us alarmeu com no.

CH. POUILLE

ELS DESENGANYATS

—Quin Carnestoltes més trist, oi? Laleta?
—Sí. Lo més de broma ha sigut el Governado

Per un Car-all vaig perdre una conquesta

Estava jo bojament enamorat d'una fulana.

Després dels molts treballs que s'acostumen a fer quan s'està boig per una dona, vaig obtenir d'ella la promesa d'una entrevista, i vaig citar-la al tramvia número 85 que arriba a la Plaça de Catalunya a les set i mitja de la tarde... salvant averies.

A les set vaig entrar al Cafè Continental, col·locant-me a una taula propera a la vidriera, per a estar a la mira de quan passés el tramvia desitjat.

A la taula del costat hi havia una penya d'intel·lectuals que discutien.

A la poca estona un dels reunits va treure's un periòdic de la butxaca i va llegir un article en ell insertat que fuetjava als Acadèmics Normistes, per haver acordat abolir la CH i decretat l'ús de la C.

El citat article va donar lloc a una discussió bastant acalorada; tant és aixís, que un dels contertulians en el fort de la discussió, amb una forta excitació nerviosa va exclamar:

—Carai! ¡l que són feréstecs aquests antinormistes!

Al sentir aquest Carai tant clar, un senyor que estava assegut a una taula propera, va alçar-se i, dirigint-los una afectuosa salutació, els demanà per fer una aclaració sobre l'expressió Carai que acabava d'ésser pronunciat.

Accediren a la demanda; i tot d'una aquell bon senyor els digué que aquella expressió no era acadèmica ni catalana i buida de sentit comú.

Inútil dir lo sorpresos que van quedar aquells caps-de-brot davant d'aquest laconisme.

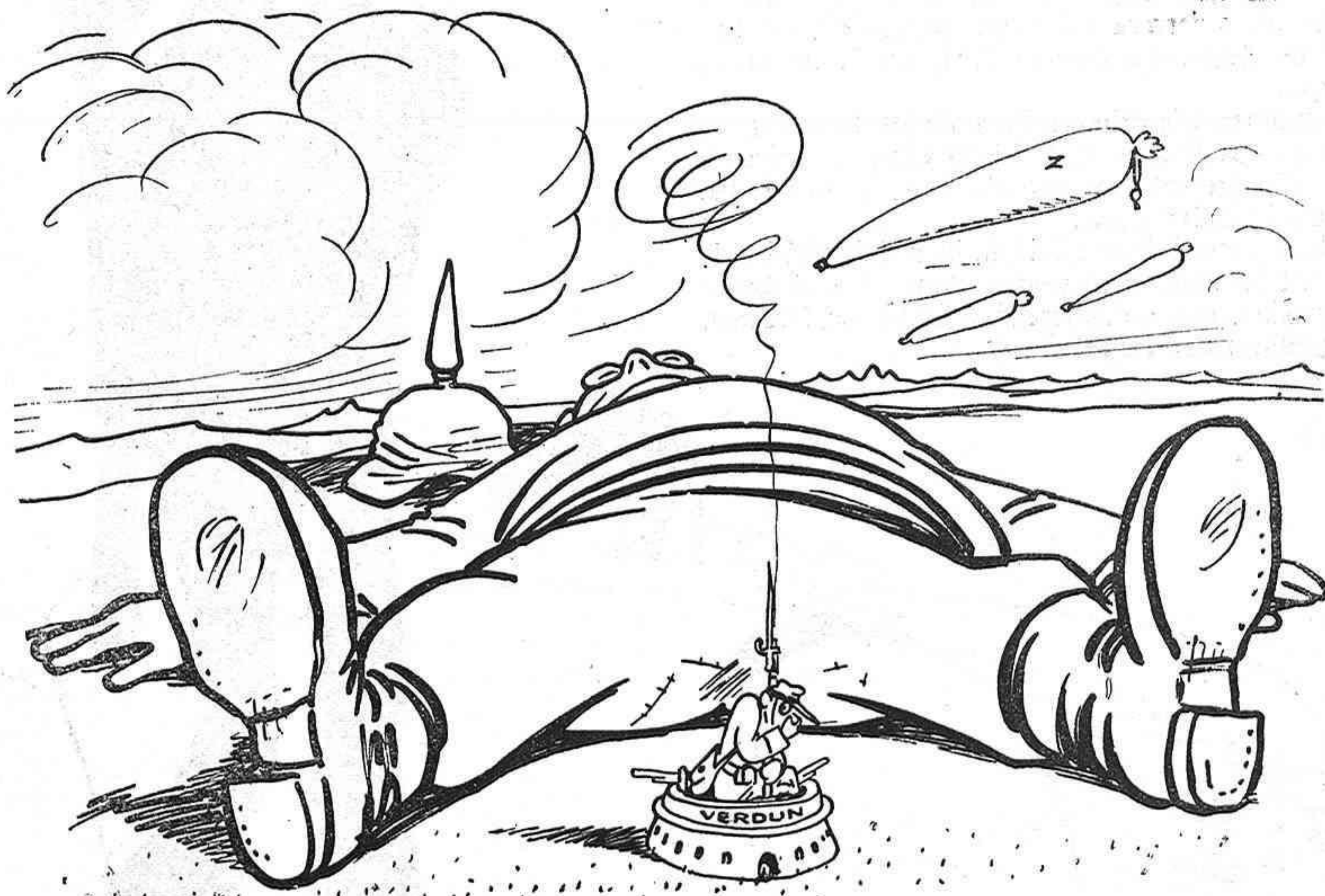
Aquell bon senyor, va seguir en l'ús de la paraula i amb una religiosa atenció per part dels penyistes, va entrar de plè a explicar l'origen d'aquell mot fent la historia següent:

«El Rei don Jaume I el Conqueridor era un entusiasta menjador d'alls. Durant el siti de Mallorca l'any 1229, no li va ésser possible saborejar-ne ni un sol grà, i un dia al dematí va sentir un gran desig de menjar-ne, i per a lograr-ho va cridar a un dels seus subalterns, ordenant-li que immediatament enviés una companyia de soldats al camp enemic i que no reculessin sense portar-n'hi un gra al menys. L'indicat subaltern va donar immediatament les ordres corresponents i a la poca estona empenia la marxa la dita companyia; i a hora baixa de la tarde d'aquell mateix dia, arribà un correu d'espardeya a presència del dit rei don Jaume, notificant-li que tota aquella companyia de soldats seus havien mort en la batalla sostinguda. Al sentir aquesta mala nova, el rei don Jaume, amb paraula baixa i acotant la testa, va exclamar: Car-all!

Aquí tenen explicat l'origen d'aquesta interjecció, i entenc deu desterrar-se per complet la paraula Carai per ésser anti-acadèmica i anti-catalana».

Aquell bon senyor amb un a reveure va despedir-se d'aquell grupu d'intel·lectuals i sortí del cafè.

Jo vaig dirigir la mirada a la Rambla i en aquell moment passava el tramvia número 85 i era al revol de les vuit del vespre, i com la cita era en al revol de les set i mitja, surto desesperat, corro, pujo i, justos, la fulana no hi anava.

L'ULTIM ESFORÇ

L'alemany estomacat.—Si tenia esma per fer-ho, ara seria el moment d'engogar els gasos asfixiants.

Vaig fer passos per a veure-la i disculpar-me, i tot va ésser inútil, mai més va volguer veure'm ni parlar-me.

De manera que un car-all de carai em va fer perdre una conquesta.

MAXIMINO

Quaresma i cartes

La gent entenimentada, al arribar aquests dies preparatoris de la contemplació de la mort i passió de nostre senyor Jesucrist i de sa resurrecció, ens retirem dels teatres, dels concerts, dels balls, dels cafès i dels cinematògrafs per a recluir-nos a caseta i allí meditar llibres pietosos com Robinson en sa cova, menjar de magre i..., sempre serem febles, entretenir-nos en els moments de bon humor amb el llibre de les quaranta vuit fulles; les vuit darreres, o sien els vuits i nous, sobren més vegades que falten.

Joguem de llubins o de grans de blat de moro; poc diner és, però, moltes gotes fan un ciri, i cada llevor val lo séu, i resulta que no hi ha nit en que't retiris sense haver perdut el teu ralet i devegades trenta cèntims. De vegades també els guanyem però això no és tan sovint.

Els nostres jòcs són jòcs nobles, no pas el tresillo perquè és cosa massa embolicada, però no per això abandonem els jocs de combinació i la manilla i el *solo* són corrents entre nosaltres.

També ens agrada el *tutti* arrastrat en el qual se fan perdre les quaranta, les vint i les deu darreres als adversaris a força de malícies i quebrades. Una bona brisca o bescambrilla, no'ns desplaui, és jòc en el qual s'ensenyen les cartes i el més donat a fer trampes. Això és sempre un alicient.

Un burret de tres o cinc cartes no va mal, però fa viciós i sembla que no és cosa pròpia dels dies sants que a travéssem. Lo mateix pot dir-se del set i mig i no parlem del *monte*, ni del bacarrat ni d'aquella broma de mal gènere que'n diuen el rellotge.

Passem per el truc, però criden massa: truco! envido, truco!

Ara no parlem del cau, allò és un desfet: Cau! recau! sant Vicens de recau!

Bony, això és inaguantable!

Més inaguantable emperò és el golf, aquell silenci, aquell dissimular, aquelles traidories... uix! és jòc de jesuïtes.

No digueu que sigui mal llibre d'anar a missa el de quaranta vuit fulles.

CANVI DE PAPERS

—Arri allà! Ja has representat prou! Ara em toca a mi, fer la comèdia.

Menú

Que menjaràs, avui, primer divendres de Quaresma, lector estimadíssim. Tu bon cristià, com tots nosaltres, no t'atreviràs pas a empassar-te la carn d'olla ni a xerrupar l'escudella; refusaràs el llomillo amb monjetes, la butifarra a la brasa i les salsitges fregides, igual que si fossis moro; apartaràs indignat de la teva boca l'estofat de carn llepissosa, els bistecs i *roast-beef* sonrosats i sucosos i les cuixes de cabrit o conill rostides.

Res de pollastre, res de colomí, àdhuc res de perdiu ni de becada. Abaix la carn, sia de pèl o ploma, en aquest dia de penitència.

Què menjarem aleshores, ens preguntem al arribar diades com la d'avui. Doncs, ens menjarem tots els peixos de la mar i totes les llegums i fruites de la terra. A més, podrem combinar-les de manera sabia, proporcionada i agradable. Un cop això fet no'm negareu que la menja dels divendres de Quaresma és un sacrifici disfregat, millor: una disfrega de sacrifici, sobre tot tenint en compte que això del peix acostuma a tirar molt per la beguda.

Ja sé lo que direu: Verdures, arengades, bacallà... fú! Ai desgraciats!

Que no haveu menjat espinacs amb pancas i pinyons? I aquelles cols bullides que's fonen a la boca i són menja d'àngels. especialment si van acompanyades d'una sardina salada d'aquelles de la costa? I la coliflor al forn? I

els cigrons amb arengada, i les patates tendres, i els espàrrecs que estan per arribar?

No blasmeu, no blasmeu, dels tendres fruits de la terra. Recordeu-vos de l'arroç i sobre tot de l'arroç amb peix. Aquest no té de lloar-se, però, on me deixeu l'arroç a banda, l'arroç amb carbaça (encant dels vells), l'arroç a la caputxina i àdhuc l'arroç amb llet? Tots ells poden menjar-se sense faltar a lo que ens mana la Santa mare Esglesia.

I ja som al bacallà. Qui és que s'atreveix a faltar al bacallà? Al gosat que ho fassi li diré que és beneït o un embustero; el bacallà és el menjar de tots com el tramvia el vehícol de tothom.

Desde les tavernes del Mico i la Catedral als restaurants com el Continental i el Suïç, el bacallà no falta. Pot fer-se en mil guisos i tots ells saborosos, no demana més que ésser ben guisat, fet això, tant se val morro com penca, hi ha a qui li agrada la pell, hi han aficionats

d'aquell fullat que fan els talls groixuts. Com que no vui quedar embustero vos contaré com podeu fer-lo: bullit, fregit, a la llauna, en bunyols, a la viscaïna, amb patates i suc, mandonguilles, a la brasa, esqueixat, de branda, amb pèsols i ous dusos, amb pancas i de quaranta mil maneres més que explica «*Juanita o la perfecta cocinera*».

De les arengades no m'en diguin mal perque ho consideraria com una ofensa directa. Si l'arengada fos una cosa cara se pagaria a més preu que el caviar o les oueres de peix.

També està permès el marisc en aquests dies. Ostres, escopinyes, dàtils, cargolins, eriços, musclos, petxines de tota mena poden servir-vos d'aliment. Pot-ser avui per ésser magre ne fareu escarafalls, en canvi en dia de gras els preferirieu a la carn més saborosa.

Tenim la llagosta i els llagostins i els llagostells i els crancs (des dels que s'anomenen cabres als que no tenen nom). Després teniu els peixos de la mar sense transformació. Conteu:

Llus, Llobarro, Rap, Lluerna, Pe-laia, Molls, Sardina, Llenguado, Burret, Lliseras, Barats, peix sense sang, tants i tants... tots ells tenen els seus guisos, tots ells són gustosos si se'ls tracta, un cop cadavres, en forma de guda.

Encara ens deixem els calamarsos i els pops i les sipietes.

Tampoc fem alusió a les cremes ni a n'els flams, ni a les fruites dolces, tendres o seques. Pomes i peres ta ronges, raims, mandarines, prunes, etc., etc.

El que pateixi gana és que no tindrà diner.

NOTES D'ART

A la sala Parés el pintor senyor Cardona exposa una serie de pintures representant gitanes, senyoretas flamenques i homes i dones que no sabem de quin país són.

El dibuix és correcte i els colors molt brillants; a pesar de que en la seva obra s'hi noten influencies de dos coneguts pintors espanyols, això no fa que deixi d'ésser molt apreciable.

Sobre tot és agradabilíssima i, donat el gran nombre de admiradors que desfilen per davant de les teles del senyor Cardona, no dubtem que aquest assolirà un èxit de venda com ja l'ha aconseguit entre els artistes per la seva traça en manejar els colors i destresa dibuixant.

Felicitem a l'artista.

En Dalmau ha organitzat una exposició de pintures d'autors catalans.

Quasi tot són obres ja conegudes i de les que hem parlat des d'aquestes columnes, lo qual no vol dir que l'aplec no sigui interessantíssim i no ens hagi proporcionat el plaer de fruit de la vista de pintures que'ns tenen el cor près.

—Vaja, està vist que aquesta no ha estat una vaga general; ha estat una vaga governador civil.

ÒDA ALS MUTILATS

per FRANCESC TRESSERRE, de l'Acadèmia dels Jocs Florals de Tolosa, llegida per son autor en la sessió inaugural d'aquesta.

Vostres llors han florit!... Enaltint vostra gesta, el poeta que us plany vol tocà amb rims de festa com amb ramells de flors vostres nafres sagnants. Discretejava ahir, avui reverència. Quan el Destí tocava son front, també el colpia. Els hèroes canta doncs, i no pas els amants.

Jo gaudia cantant els jocs clars de la vida, quan un matí d'hivern, de vosaltres eixida, divina se'm mostrà la Beutat del sofrir. Del sacrifici em puny la sed inextingible. Dins la mànega buida la vostra mà invisible fa un gest, i el cor gonflant-se dilata mon respir.

Heuvos aquí: senzills i familiars arreu, ben cert que sou sublimes, prò ni menys ho sabeu. Vostres relats ens donen calfreds i ardiments folls; una faror s'encèn, una ala entorn sorolla, de vostres mots vulgars un evangeli en brolla, i jo les lliçons vostres escolto de genolls.

Parleu-nos, digueu prest què cal fer; el temps corre; l'ombra dels fets passats s'esvaeix i s'esborra; l'escepticisme cau com fai dintre un avenc. Mostreu-nos a seguir la ruta que fou vostra; digueu-nos quin menjar li cal a la fam nostra... Mes no, que ara us contemplo de sobte, i us comprenc!

Els vostres hospitals irradien com un temple; els vostres llits ensenyen i precisen l'exemple; i els qui riure us han vist sota'ls ferres sagnants, pastors de terres altes o del pla gent pagesa, saluden vostra sang de Verge lorenesa i guarden llur menyspreu per histrions i pedants.

¿Vostra carn ha sagnat? «Fumem! Altra pipada!» Vostra ànima a l'oblid del dolor s'ha avesada. Per res, per unes flors, una fruita, un somriu, sentint un goig puríssim del cor en les fondaries, teniu accents novells, suaus com les pregaries, i als qui tant us devem, encara ens agraiu!

Encepegueu movent la crossa amb ardidesa; sent coixos, coixegeu, per riure, a la francesa, tal com Condé tuit de gloria o Dumesnil. ¿Un mal pas an el rengle l'armonia li roba? ¿Què hi fa, si el somniador en vosaltres hi troba el signe salvador d'una raça en perill?

Nostre orgull us segueix arreu damunt les places; vostre banc esdevé soli d'èpiques races; amb l'epopeia vostra l'acera s'ha emporprat;

i esperem que altre Homer canti a les gents ignares vostres membres perduts plorats per tantes mares, mentres el vianant us mira confortat.

Mostreu vostres garrons, vostres cames partides; la patria us omplirà de petons les ferides; sou de camps i ciutats vosaltres lo millor. L'història us posseïx, símbol de força i calma. N'hi ha prou amb una mà per aixecar la palma: per xafar l'invasor, n'hi ha prou amb el taló.

La pietat us contempla; la poixança us venera; el marbre és més diví si en fragments persevera; a l'igual dels cloquers, us feu bells i sagrats la bala que us ferí malmetent vostres cossos; i de ta catedral, oh Reims!, vet-aquí els troços: drets damunt de les tombes, pilars de fusts trencats.

Cloquers que han de daurar les victòries veïnes entre els cants que a l'Argona surtin de les alzines, el Credo d'aquest jorn canten amb clam intens: d'aquest jorn que la França baixada a les trinxeres, recullint l'ideal i la mort a garberes, de tots els nostres dols ne fa un amor immens.

De vostres nits ardents, aspres i fatigoses, serven augusts reflexes vostres cares serioses, i les dones somniant us esguarden venir, puig amb vosaltres ve, contorbant llur tendresa, l'encís misteriós dels qui han pogut ser presa de mort, i us almen més perque heu fallit morir.

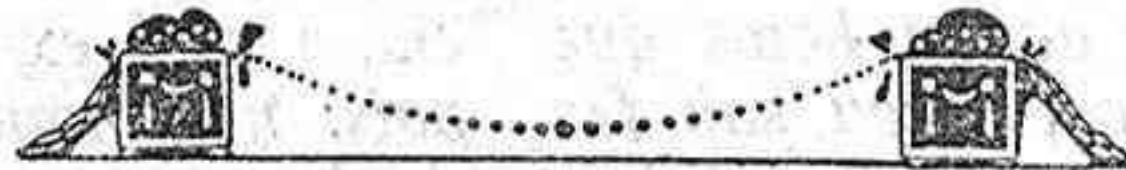
Quan l'eina reprengueu i brilli vostra auriola sobre l'ofici humil, dirà el mestre d'escola a sos tendres deixebles, d'amor patri abrusat: «¿Veieu aquell bon home que amb mostres de fatiga tiva el nyinyol i riu al fons de la botiga? Un dia fou més gran que Roland i Murat!»

Sentint jo amb aquests mots l'ànima confortada, caminant que fa via per la ruta sagrada de l'ideal, contemplo muntar als cels profons mon estel; s'alça un vent de vida i d'esperança, crec en el demà, i crec també en la França per haver vist el cor del poble fins al fons.

Si una novella llum, hèroes, vos il·lumina, el poble a vostre pas respectuós s'inclina, deixeu fé: el mutilat té dret a millors dons: car, símbol de triomfs o gloriòses desfetes, vostres crosses de fusta, vostres crosses són fetes amb els pals dels penons.

Adaptació catalana de LLUIS VIA

(Llegida en el sopar donat el 25 de febrer als senyors Casaponec i Triana, pels catalans que havien anat a Perpinyà.)

GLOSARI

EL «LYON D'OR»

O ELOGI DE LA CARN D'OLLA

Seguint la costum tradicional de L'ESQUELLA de presentar els caps de brot que van sortint en la nostra terra en tots els estaments de l'Art i de la Ciència, publiquem avui el retrat del Mestre Cuiner del «Lyon d'Or», el bene-

mèrit ciutadà en Enric Auguet. Considerant, com considerem, que si tenen molta importància les manifestacions de cultura que van directament al cervell, no en tenen menys les que van directament al ventrell, tergiversant una màxima del modo que sempre fa efecte. Això és: «Que sense cuina no hi ha intel·ligència i sense intel·ligència no hi ha cuina.»

El gran cuiner d'un bon restaurant és sempre un home misteriós. És un home que viu en una cova, voltat de fogons i de caçoles, com un químic o com un nigromàntic. És un home que ningú ha vist mai. És un subjecte que no se sab res de la seva vida privada i que no surt mai a la vida pública. És el gran sacerdot de la cuina, que donno

menjar i amaga la mà, i qui diu la mà diu la flaire. En una casa particular, per mica que tingueu bon nas, a mida que pugeu l'escala podeu ensumar pas a pas lo que couen a cada pis. Aquí fregeixen sardina, allí estofat, més amunt platillo, i aquella flaire que aneu sentint és la gloria de les cuineres; però en bon restaurant res de flaire. El que fa flaire perd la parroquia; aixís és, que'l pobre cuiner, a més de no ésser vist ni sospitat, és un home que ni pot fer flaire, lo que prova, estimat cristià, que les vanitats de aquest món no baixen mai an els soterranis.

L'home invisible que treiem a llum, és el del «Lyon d'Or» de Barcelona, i el «Lyon d'Or», com tots sabem, és una institució venerable. Aquesta casa de la Rambla, amb quatre tauletes a l'acera i uns vidrets d'esglesia al cap de munt, és la casa de la vila, el museu, la diputació i la catedral de la menjamenta. A l'entrar an aquella casa, an aquella santa casa, i al veure, a mitja claror, aquelles reliquies penjades, aquella xameneia feudal, aquelles taules llustroses pel frec de tres generacions, un no sab si entra en un temple o en un cafè o en una sacristia. La gent parla baix, les dones no criden, no se sent jugar al dòmino (el soroll més trist que l'home ha inventat), els moços van amb sabatilles, i si no fós pel que diràn un acabaria per senyar-se. Allí el que menja menja amb repòs, allí el que vol llegir ningú el destorba, allí el que vol meditar es pot allunyar d'aquest món i pensar amb lo poc que som, lo poc que valem i lo molt que mengem. Allí el fer beguda és una oferta, i un s'entaula en un refectori.

Doncs bé: tot aquest santuari, tot el prestigi pairal de aquest cenobi dels aliments, ve de la cuina que no's veu i del cuiner que avui presentem.

Aquest cuiner podria cuinarvos els plats més rics i substanciosos que hagués pogut somniar Gargantúa i que hauria firmat Brillat Savarin; aquell Enigma del Soterrani hauria atipat an en Sanxo Panza en aquelles bodes memorables; aquest home que donem a llum sab lo que's cou i sab com se cou, sab fer les salces i sab fer els rostits, els dos secrets de tot bon cuiner; però avui tan sols volem parlar dels dos plats, diguem-ne populars, que més bona impressió ens han fet,

eixits dels jogons misteriosos i de les retortes enigmàtiques: l'arroç amb peix i la carn d'olla, el plat de la classe mitja i el plat de l'aristocràcia, el plat del mar i el plat de la terra.

L'arroç amb peix agrada a tothom. Es el plat vulgar, que'l cuiner estilitza convertint-lo en obra d'art. Per agradar, l'arroç amb peix, n'hi ha prou d'ésser mediterrani. Es bó, és substancios, és atapat, però és un plat de fontada, de Sant Mús, de Costas de Levante, de Badalona o de la Colla de l'Arroç. Per sapiguer menjar arroç amb peix, es pot ésser botiguer, betes i fils, banquer, fabricant, apotecari, i fins catedràtic o governador. L'arroç amb peix és el plat neutral. El plat dels «Tocats i posats», dels que s'atipen el diumenge, de les tres classes de vapor, de les dispeses i dels balnearis. Però de la clàssica carn d'olla, d'aquesta creació genial, d'aquesta tradició culinària, tan antiga com les piràmides i tan bella com un vers d'Homer, no sols no en saben menjar la gent cursi i la gent esquifida, sinó que quan n'han de menjar no s'adonen de que la mengen.

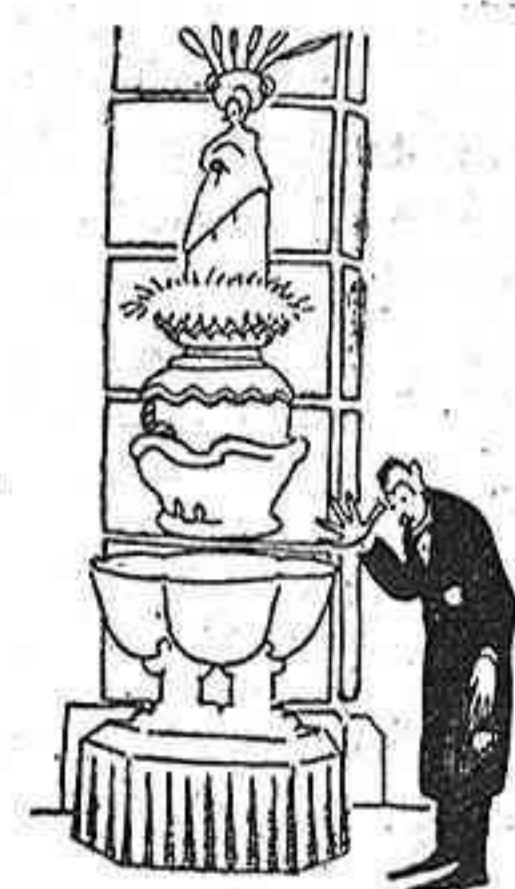
La senyora Lleó Daudet, en un llibre admirable de cuina, diu que'l «potaufeu», o sia la carn d'olla, no comença a agradar fins als quaranta anys, és dir, fins a la edat conscient, fins a l'edat que un ja no s'atipa, fins al desenvolupament del paladar i de la intel·ligència. Nosaltres direm que per gustar-la, o bé es té d'ésser del poble, del poble sà, del verdader poble, o bé de l'aristocràcia. En cap casa carrinclona vos gosarien donar carn d'olla. Es pensarien fer riure, i tan sols riurien els cursis. Els senyors Esteves quan ne mengen la volen menjar d'amagat. Els fa por. Se'n donen vergonya. Són els curts d'enteniment, que no gosen tenir conviccions. Per menjar aquest plat tal com se mereix, s'hauria de llaurar la terra o s'haurien de tenir pergamins. La carn d'olla és la pedra de toc, de la noblesa de la persona.

Doncs si en voleu menjar en públic i sense miraments, demostrant que estimeu l'estètica, aneu el dijous an el «Lyon d'Or» i demaneu-ne un plat an el seu cuiner.

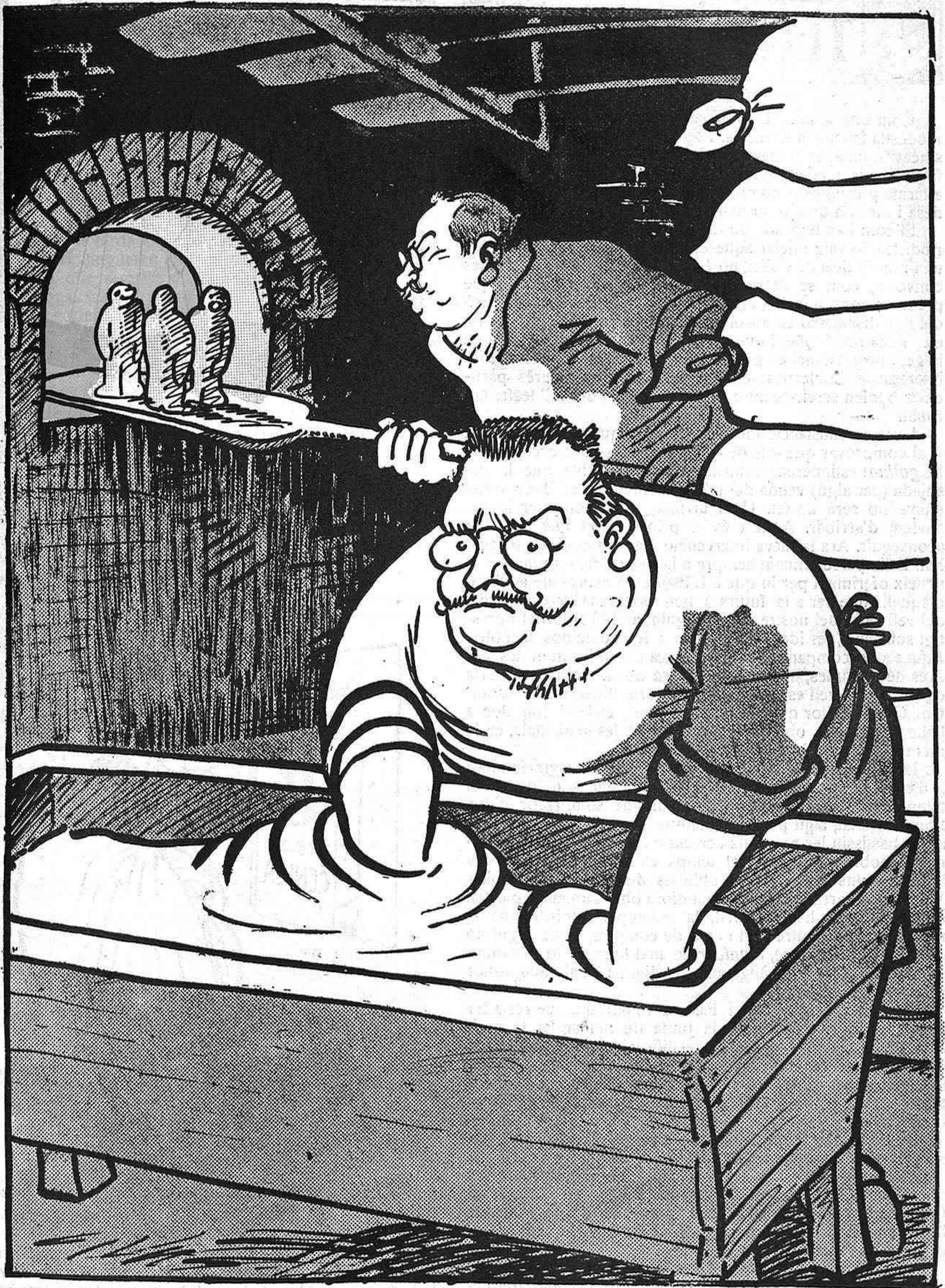
Allí veureu pujar-la fumanta, lo mateix que una nuvolada, que vos reparà per quinze dies, si es que aneu endarrerits, i vos tornarà les conviccions si és que les teniu rovellades.

Penseu que'l jorn, que no arribi, que an el poble català no li agradi la carn d'olla, haurà entrat a la decadència, o sinó experimenteu allí on fan parlar castellà als nois: no tingueu por que vos donguin carn d'olla; vos daràn croquetes decoratives, fetes amb cigrons estantiços.

XARAU

Parral

AL FORN BLECTORAL

Preparant la pasterada

TELO ENLAIRE

Com que se m'ha al·ludit, seria per part meua quasi immodestia fer-me el desentès. I seria també imperdonable insinceritat amagar la meua satisfacció per la campanya que a favor de la reconstrucció del vell teatre «Principal» han dut a terme prestigiosos companys amb aquella brillantor, solidesa i mestria que jo no hauria sapigut donar-li.

Si com han tingut la bondat de dir alguns d'aquells periodistes, jo vaig iniciar aquesta campanya en l'intimitat de una reunió dels de l'ofici, no és certament veritat que hagués convocat, com se desprèn d'un article de l'*Ugolino* (que prenc en consideració i agraïment per venir de qui vé, però del que disenteixo en absolut) a autors dramàtics, escriptors, etc. Volia precisament que sortint l'iniciativa, la campanya de la gent professional en periodisme, ningú la pogués creure interessada. Col·lectivament els periodistes cap interès particular podien servir-se amb la reconstrucció del vell teatre enrunat.

La meua satisfacció fou gran—encara que no insospitada—al comprovar que tots (fent menció de la trista excepció de l'*Ugolino*) estigueren conformes. Per ara sembla que la desitjada (per algú) venda del teatre «Principal» al Banc d'Espanya no serà un fet. Hem arribat, doncs, on jo creia que havíem d'arribar. Aquest és el primer punt que ens calia aconseguir. Ara la meua intervenció humil i modesta ha acabat. Estic personalment sempre a la disposició—i puc fer el mateix oferiment per lo que a L'ESQUELLA atany—de aquell o d'aquells que per a la futura i ben orientada reconstrucció del vell casal del nostre teatre tinguin, amb l'autoritat i prestigi suficients, les idees pràctiques i les solucions factibles. Aquesta és, companys, la nostra tasca d'ara. Damunt les pedres de les runes, una *primera pedra nova*. Sobre la gloria enrunada del vell esperit, l'aua del jorn lliberador i triomfant. Que el voltor que ara flaira la mort, cedeixi son lloc a l'àliga reial que obre ses ales damunt les genialitats, en la meravella d'un cel puríssim.

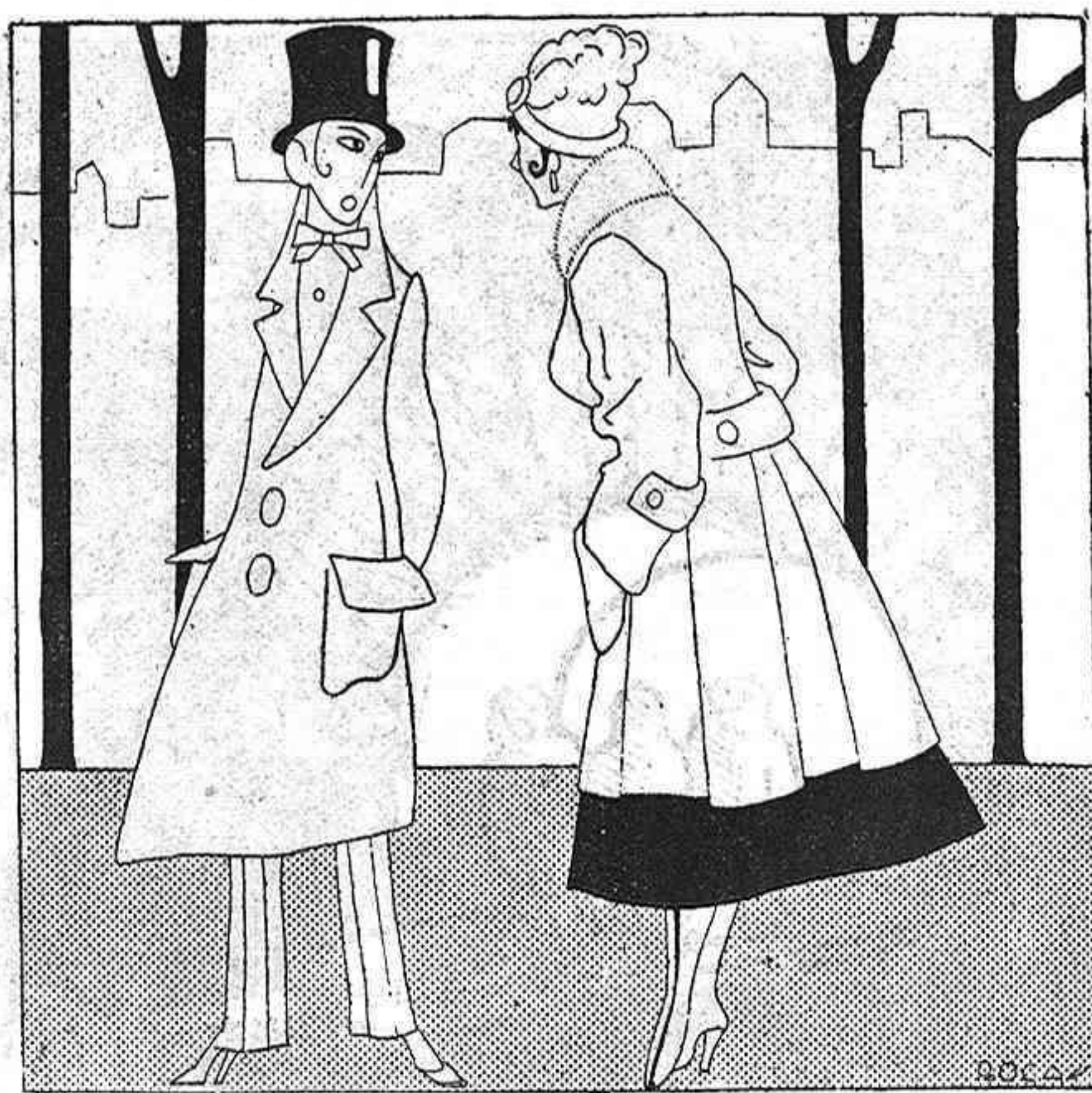
Ja sé que això a molts, i entre ells—per a desgracia meua (i d'ell) a l'*Ugolino*—li semblarà lirisme i ganes de perdre el temps. Però sempre perquè, en el lirisme somniador d'una bona voluntat, algú perdut el temps ha sigut possible que altres bastessin les catedrals i creessin els pobles. Colom somniava ¡pobret! i perdent el temps en *un estable* on donava lliçons a uns pobres nens oblidats de tot un món. Booker Washington arribà a la més grandiosa obra humana i pietosa que cap home hagi intentat, la redempció espiritual de la, raça negra. I per altre part i en fi de comptes, amic *Ugolino* posseïdor de pesimisme, *amateur* de mal-humor, jo m'estimo més representar una àliga amb perdigons a l'ala que voltor tip de carn morta.

Una altra observació, i bastant important, me resta fer encara. Si jo no cregués que la Junta de l'Hospital té molt bones proposicions per a la reedificació del teatre i àdhuc que amb les seves dilacions és l'única que ha anat contra els interessos dels pobres malalts, no hauria dit res. ¿Estem entesos? Doncs, mercès a tots i a treballar tots plegats en l'obra futura.

De tot lo demás que acostuma a ésser objecte d'aquesta secció, poca cosa puc dir-te, llegidor pacientíssim.

Algunes de les estrenes anunciades per aquestos darrers dies s'han aplaçat i ademés els teatres, menys porucs que el Governador, han dat pas al Carnestoltes. Balls i no funcions hem de registrar. Però com que jo no sé ballar, quedi la tasca per a un altre.

A l'«Español» han estrenat dos, diguem-ne vodevils. *Les dues veinetes* traducció d'en Vinardell i *El perfum*, traducció d'en Soler. Posats a triar, ens quedem amb el segon que té una gracia i un *perfum* que no haurà entès tothom que haurà volgut.

Ella.—Que no la vas a enterrar?
Ell.—Si encara no se m'ha mort!

—Al pobre de mi!... Es dir que ara haig de dejunar?...

No arribem a temps de parlar de les estrenes de *El roble de la Jarosa*, a «Novedades» ni de *Toninadas* a «Romea». Però ja és sabut que hi ha més dies que llangonics.

FARFARELLO

ELS DEPORTS

Les festes carnavalesques no han privat pas als nostres *sportmen* de fer-ne de les seves.

En l'interregne d'un parell de setmanes, hi ha hagut, en football, varis partits i algunes sorpreses. La primera sorpresa ens la donà fa dotze dies el *Sabadell* derrotant al *Espanya* i perdonant-li quasi com aquell qui diu, la vida.

Durant tota la tarda, especialment en la primera part, tingueren amb engunia a la quitxalla que segueix al Club vermell i que, quan aquest fa un *goal*, no se sab d'on surten però sembla un col·legi avalotat. Doncs bé, les susdites criatures tenen la mala costum, quan pert el séu Club, de cridar, d'insultar i fins de dir allò de: *carrèga'!*, *trènca-li la canyella!*, *màta'!*, i altres finures per l'istil. Un repàs a la urbanitat no estaria malament en alguns dels que van a veure foot-ball.

En resum, els sabadellencs amb molta tranquil·litat guanyaren per tres a dos, fent també un tanto discutible, i despreciant un *penalty* que'ls brindava un altre *goal*.

L'altra sorpresa no sigué a Barcelona, però sigué una sorpresa. L'*Atlètic* de Sabadell derrotà a l'*Espanyol* per dos a un. Decididament aquell dia els sabadellencs estaven de bona lluna.

Amb aquests resultats el Campionat queda aixís:

<i>Barcelona</i>	22	punts
<i>Sabadell</i>	15	»
<i>Espanya</i>	15	»
<i>Espanyol</i>	13	»
<i>Atlètic</i>	10	»
<i>Universitary</i>	8	»

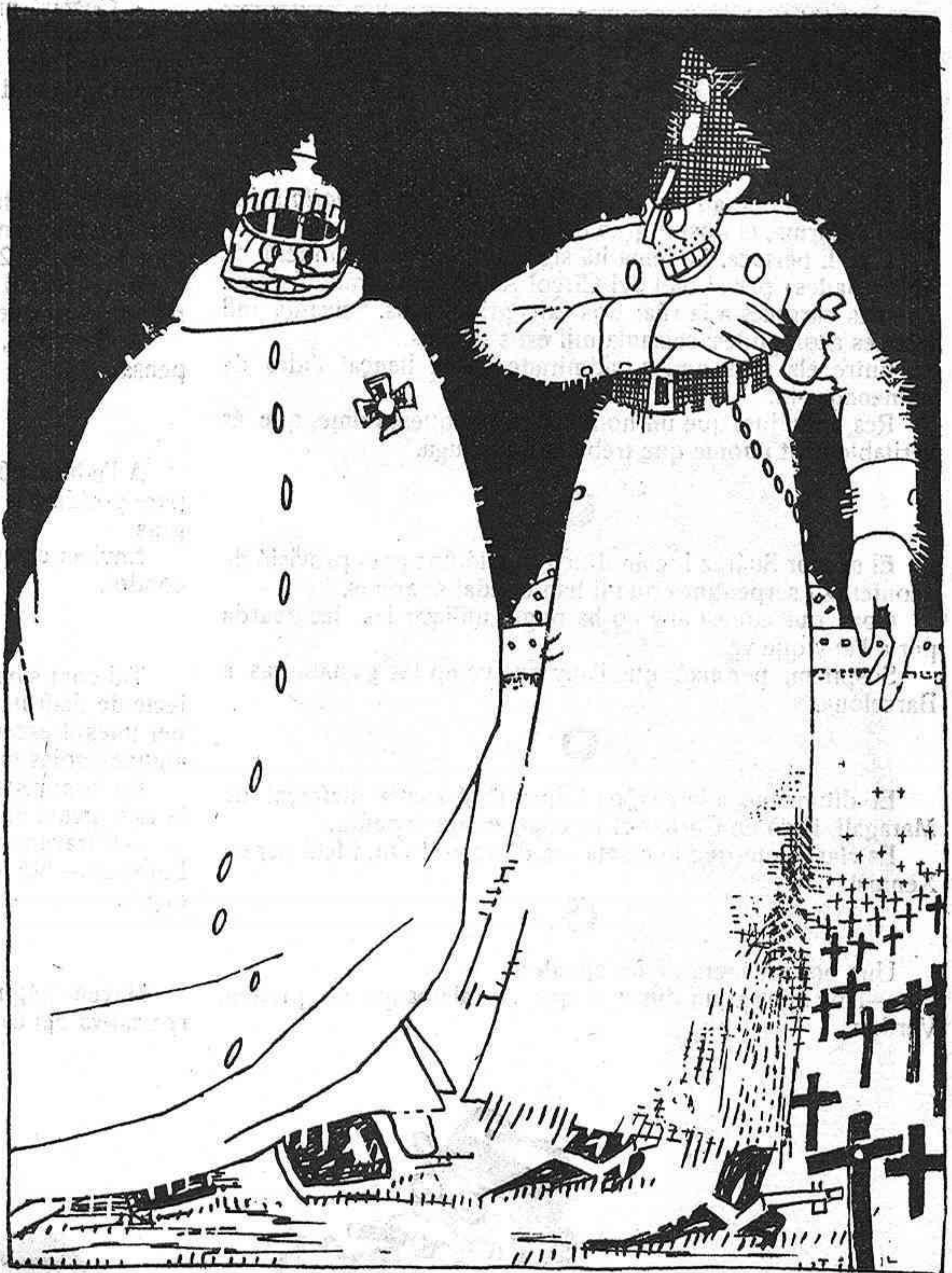
Manquen jugar dos partits a cada un d'aquests Clubs i per lo tant pot ja donar-se com a Campió de Catalunya la *Barcelona*, car encara que perdés els dos partits i un dels dos següents els guanyés (sigui el *Sabadell* sigui l'*Espanya*) no aconseguirien més que 19 punts.

Un altre fet significatiu és el de que l'*Uni*, per ara, queda a la cúa i per lo tant en perill de que el que vingui de segona categoria l'elimini i se'n vagi a la porra, lo que ens sabria greu.

El *Barcelona* doncs, amb tants bons auspicis i havent-nos demostrat que podia vèncer a l'*Atlètic* de Bilbao (probable campió del nord) en els partits que celebrà aquí no fa gaire, va voler demostrar-nos que podia també més fàcilment guanyar al *Madrid* (campió de Castella) i heu's-aquí que combinà dos partits amb aquest darrer per el diumenge i dimarts passats, que resultaren una meravella.

El diumenge se jugà nèt, noble i afiligranat tant pels barcelonins com pels madrilenys. Però sobre tot els equipiers nostres ens agradaren com mai, perque tenien serenitat, aplom i ganes de fer-ho bé.

El resultat fou 3 a zero a favor dels nostres, marcats dos per en Viñals, en *Vinyalets* com li diuen, que està fent-se un jogadoraç i un per en Martínez també molt acertat. L'únic

A VERDUN

—Estimat papà, el cor me diu que aquí serà el nostre Waterlòo,

que no ho estigué gaire és en Mallorquí que o abusa de les tercerilles amb les cames o bé no passa a temps la pilota o li manca entrenament. No ho sabem; el cas és que si ell ho hagués fet millor podien marcar un parell de *goals* més. En *Perico* i en Bau, molt bé. L'Alcántara no jugà i Déu n'hi dól sense ell també anaren a l'hora els altres.

Els mitjos colossals, tant en Costa, com en Massana, com en Torralba i els defenses idem; tant en Massana com en Brú, magnífics; la porta molt ben guardada per en Brú, rós.

El partit de dimars també fou un èxit pel nostre Club.

Res, que el Campionat d'Espanya, aquest any, està més a la vora que mai de Catalunya.

Voldriem dir quelcom d'una festa atlètica de diumenge al matí, però cà! sigué una poca cosa...

I en tant pels carrers comencen els esports dels trets i dels cops de pedra als tramvies, que son esports *democràtics*, barrejant-se amb la farandola carnavalesca, nosaltres dessem la ploma i esperem amb serenitat que tornin la calma i la pau ciutadanes.

Es molt serio tot això, veritat? Doncs pleguem.

Prou!

HIP

ESQUELLIOTS

Quan tothom, aquests dies de Carnestoltes, treballa i riu i juga, l'Alarma, el nostre gran escenògraf, descansa.

I ja li pertoca. La feina ha sigut abundosa. Decoració de «Novedades» per al ball del Círcol Artístic: un grandió exit. Dugues carroces a la rúa: dos èxits grandiosos. Seixanta mil tasques acomplides: seixanta mil èxits assolits.

Entre els seus amics i admiradors s'ha llençat l'idea de homenatjar-lo.

Res més just que un homenatge an aquest home, que és veritablement l'home que treballa i que juga.

El senyor Suárez Inclán diuen que té una gran provisió de «confetti» i serpentines que li han quedat sobrees.

Com que aquest any no ha pogut utilitzar-les, les guarda per a l'any que ve.

Sospitem, per això, que l'any que ve no les gastarà pas a Barcelona.

El diumenge, a la rúa, en López Picó anava disfregat de Maragall. Però en Carner el va conèixer desseguida.

Es clar! Com que la careta era de cartró! Oh, i feta per en Xenius!

Una bona manera de fer apostes.

—Tinc apostat un dinar a que els alemanys no prenen Verdun.

—Costarà molt el dinar?

—A mi res. Si guanyo, perquè guanyo, i si perdo, perquè, com que l'altre és molt germanòfil, si els alemanys prenen Verdun, de tant content, també pagarà el dinar.

Els intel·lectuals de Sant Boi de Llobregat publiquen un cartell convocant als versaires catalans a uns Jocs Florals que tindran lloc el 20 de maig.

En el cartell hi figuren molts premis en metàlic, única recompensa que avui dia fa bellugar als poetes.

A Sant Boi, doncs, no hi ha tants bojos com la gent se pensa.

A l'edat de 67 anys ha mort, a Sant Genís de Vilassar, el pare polític del nostre diligent corresponsal don Rafel Campins.

Enviem a aquest senyor el testimoni del nostre més sincer condol.

Tal com s'havia anunciat, va arribar a Barcelona, a l'objecte de disfrutar del Carnaval, la caravana vasca, formada per unes trescentes persones, entre les quals hi figuraven algunes noies molt simpàtiques.

En honor seu s'ha improvisat un número de gran efecte: la vaga general.

—Caravana vasca?—deia un desenganyat de l'Atracció de Forasters—No eren *vasques* lo que necessitàvem, sinó *vi-nagre*.

Havem tingut ocasió de visitar la «Cueva Azul», societat recreativa del carrer d'Escudellers Blancs.

DIMÈCRS DE CENDRA

—Que l'aneu a enterrar, minyons?

—No, senyor; nosaltres ja la vam enterrar per Carnestoltes.

POBRES NÁUFREGS

—Es la sòrt de les persones!.. Quantes vegades m'hi he embarcat jo amb un *Príncep* i no m'ha passat res...

S'hi menja bé, s'hi beu de lo millor, s'hi ballen tangos i s'hi fa tot lo que l'alegría, la joventut i les potencies aconsellen en aitals cassos.

La «Cova Blava» és un bar a la moderna amb tots els atractius per a la gent de bon gust.

El que tingui *lloro* que li porti, que's quedarà blau.

El setmanari parisenc *La Mode* ha obert fa poc una secció de «consultes» que's veu molt concorreguda.

En ella, l'altre dia, una *midinette* preguntava a la directora:

«Com ho haig de fer perquè la camisa, al ficar-me-la dins de les calces, no se m'arrugui, produint bonys i alts i baixos que'm desfiguren les formes?»

La directora de *La Mode* li contestava:

«Si les camises li fan això que vostè diu, és perquè les porta massa llargues. La camisa de moda ha d'ésser petita, petita, una insignificancia, una il·lusió de camisa.»

Sí, vaja, alló que diu la cançó:

Les pobres minyones
quan se'n van al llit...
la camisa curta
i el cul aixerit.

En Pich se volia disfregar.

Ja endevinaràn de què, oi?

Sí, homes, sí: d'alcalde!

Però va desistir. No se sab si li va aconsellar en Lerroux o «La Canadiense».

Sospitem que va tenir por de que no el conegués ningú i va creure, per tant, que faria poca *reclame*.

Per mor del vent, la cavalcada nocturna va desfilar completament a les fosques.

Les idees d'en Camps van prosperant. Pot-ser l'any que ve ja podrem fer lo del ball.

Paraules del senyor Governador:

«En vista de las circunstancias, el Alcalde y yo hemos acordado la suspensión de la rúa.»

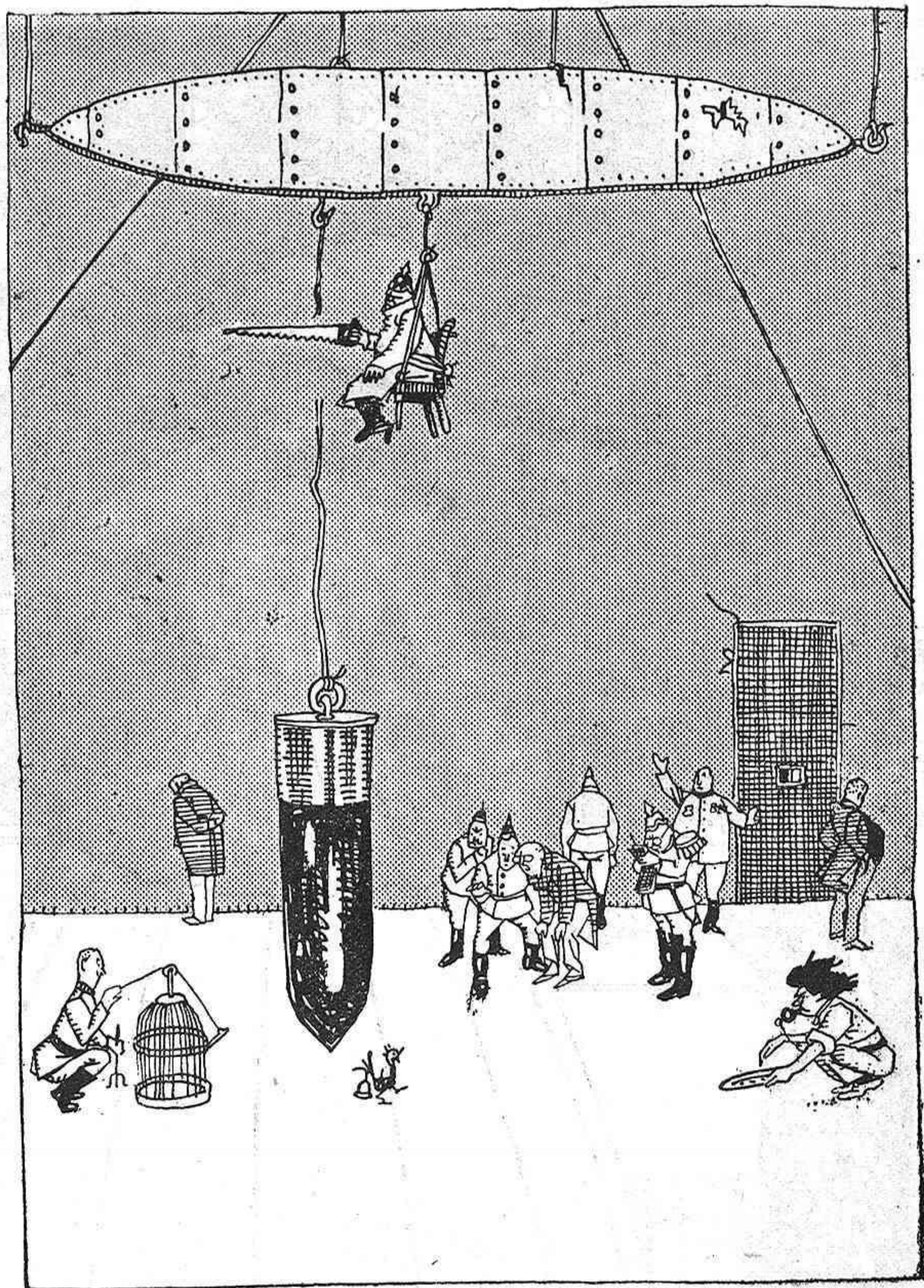
Paraules del senyor Alcalde:

«El señor Gobernador me ha manifestado que debía suspenderse la rúa.»

Aixís compremem l'acord!

El senyor Suárez Inclán, al suspendre la rúa, va confessar que ho feia «perquè disposava de poques forces per a respondre de l'ordre».

MANIOBRES ALEMANYES

Ensayant-se a fer blanco des de'ls zeppelins

Això, además d'una confessió imprudent, indigna d'un governador d'altura, que podia donar ales als pertorbadors, va semblar-nos molt poc *guerrero*.

Què ens hi juguem que un governador alemany, o tan sols germanòfil, no ho hauria dit?

En Palaudaries i la seva senyora acaben d'enterar-se de la gran batalla de Verdun.

La senyora:—Pobres soldats!... Mira que és trist haver de morir d'aquesta manera.

En Palaudaries:—Oh!... ja hi estan acostumats!...

Antoni López, editor, Rambla del Mig, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.º 2
TELÉFONO 4115

GRAMÀTICA ELEMENTAL DE LA LLENGUA CATALANA

Un tom tela per **A. ROVIRA i VIRGILI** Pessetes 3

GABRIEL MIRÓ

DENTRO DEL CERCADO

Un tomo tela Ptas. 3'50

EDUARDO ZAMACOIS

PRESENTIMIENTO

Un tomo Ptas. 1'50

NOVEDAD

El paraíso de los solteros

por **A. GONZÁLEZ BLANCO**

Un tomo Ptas. 1

ALEJANDRO PÉREZ LUGIN

LA CASA DE LA TROYA

ESTUDIANTINA

Novela premiada por la R. Academia Española

Un tomo 8.º Ptas. 3'50

LOS GRANDES PENSADORES

PÁGINAS ESCOGIDAS. . . Víctor Hugo

LAS CLASES JORNALERAS. F. Pi y Margall

CRÍTICA DEL CRISTIANISMO. . . F. Laurent

MISCELÁNEA FILOSÓFICA. Voltaire

LA PROPIEDAD. P. J. Prondhon

PRECIO DE CADA TOMO: 2 REALES

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, ademés, un ral per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

ELS ETERNS DESCONTENTES

— Què tal?... com els prova la Quaresma!...
— Sí... miri... magre, com vostè pot veure,